

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

244. An si pœnitens laboret ignorantia, debeat confessarius illum admonere, si gructus non speratur? Se matrimonium, v. g. ob latens impedimentum inualidum sit? Si matrius ob castitatis votum ante ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

cum eodem Præposito hic citato supr. in Ref. 114. §. vi. & in aliis eius annot.
Et pro primo contentio in hoc §. vi. supr. in Ref. 238. §. Et idem, ad medium, & vers. Infersecundo.

nium inire. Ita Ioann. Præpositus in addit. part. 3. D. Thom. 9. 5. de indissolubilit. matrim. sub. 9. num. 81. 12. Tertiò, si maritus cum sua vxore copulam habuit, & seminavit vxore ipsa nunquam seminante, & vxore mortua aliam duxerit, cum qua matrimonium consummavit, hunc non esse bigamum, proindeque ex hoc capite non arceri à susceptione Sacrorum Ordinum. Ita Ioan. Præpositus cit. Quod idem existimat esse probabile Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 83. n. 6. in fin. Hucusque Mazuchellus, qui etiam poterat aliud corollarium inferre, videlicet ex copula femina non seminante, maritum non amittere ius petendi debitum vxori suæ. Verùm quia ego adhaereo opinioni asserenti etiam femina non seminante affinitatem oriri; ideo supradicta corollaria non admitto; imò reiicienda esse puto.

RESOL. CCXLIV.

An si pœnitens laboret ignorantia debeat confessarium illum admonere, si fructus non speratur?

Si matrimonium, v. g. ob latens impedimentum invalidum sit?

Si maritus ob castitatis votum ante nuptias editum, vel ob incestum post nuptias cum coniugis consanguinea commissum, facultate petendi debitum priuatus sit, &c?

Et aduertitur, quod cauere debet Confessarius ne in supradictis, & aliis similibus casibus interroget pœnitentem specialibus interrogationibus, seu contentus sit intelligere, an pœnitens in eis laboret inculpata ignorantia? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 80.

Sup. contentio in hac Ref. supr. ex ref. 141. leg. doctrinam §. Quarto etiam secundo & omni Ref. & 65. eius not.

§. 1. **H**æc sunt exempla. Si matrimonium, v. g. ob latens impedimentum invalidum sit. Si maritus ob castitatis votum ante nuptias editum, vel ob incestum post nuptias cum coniugis consanguinea commissum, facultate petendi debitum priuatus sit, si pœnitens per ignorantiam aliena bona possideat, &c. Dico igitur, quod si Confessarius intelligat pœnitentem laborare ignorantia inuincibili, vel saltem moraliter non culpabili, & arbitretur admonitione non securum esse fructum, sed potius animi inquietudinem, rixas, vel scandala, dissimulare debet, iuxta illud S. Augustini homil. 4. inter. 50. Si scirem tibi non prodesse, non te admonere, non te terrere. Et hæc docent ex Adriano, & Nauarro Paulus Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. cap. 13. n. 5. Suarez in 3. part. 10. 4. disp. 32. s. 5. n. 3. Sanch. de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 38. n. 6. Villalob. in sum. tom. 1. tra. 9. diff. 70. n. 4. & alij communiter quæ sunt valde notanda, quia facilius possunt accidere, & tunc discretus animarum Pastor omnia perpendens iuxta supradicta se gerat. Nã scio quendam imprudentem Confessarium dedisse occasionem multorum peccatorum, è quadam manifestatione vnus ex supradictis casibus. Vnde Villalobos ubi supra n. 13. sic optime asseruit. [En estos casos ha de estar muy cauto el Confessor, proque algunos ay tan imprudentes, qui sin reparar mas luego dizen al penitente, no estays casado, de lo qual se siguen despues grandes inconuenientes; y en este caso raxas vezes acontece que el Confessor tenga esta obligacion, proque se ha de alcançar dispensacion del Papa, y estal exos Roma, y por los menos ay gran peligro de la incontinencia mientras se facela dispensacion.] Ita Villalobos.

2. Notandum est etiam hic, quod cauere Confessarius debet si fructus non speretur, ne plus respondeat, quàm à pœnitente interrogatur, v. g. vtrum matrimonium contractum ab eo, qui ante nuptias simplici castitatis voto obligatus erat, validum existat, & an vxori debitum reddere teneatur, & firmetur vtrumque Confessarius, interim tacens de obligatio-

ne non petendi debitum. Et ita contra Sotum in 4. dist. 18. q. 2. art. 4. ad 2. docent Sanchez loc. cit. n. 8. & Layman n. 6. ubi etiam rectè obseruat, quod vt intelligat Confessarius, vtrum in supradictis casibus pœnitens inculpata ignorantia laboret, necne, cauere licet existimetne matrimonium validum esse, nam subito pœnitenti suspicionem commouebit. Sed solum in tali casu contentus sit interrogare pœnitentem, nihilnè sit, quod animum eius grauet, conscientiam scrupulosam reddat? Et hæc omnia aduocare volui in gratiam Confessorum, quia in paxi sepius aduenire solent.

RESOL. CCXLV.

An incestuoso iniquè petenti debitum possit sine peccato coniux innocens illud reddere?

Et an in tali casu non solum coniux possit reddere, sed teneatur?

Et notatur in gratiam innocentis permitti aliquando posse incestuoso debiti tacitam petitionem?

Et aduertitur imperata dispensatione predicti impedimenti, integre incestuosum recuperare ius petendi debitum, ac si nunquam affinitatem contraxisset, nec ad hanc imperationem consensus innocentis requiritur, quam dispensationem concedere potest Episcopus saltem ex consuetudine, & ex privilegio Sedis Apostolicae, Superioris Religionum, & quibus ipsi commiserint, eamque concedere possunt?

Et tandem quaritur, an coniux, si adulterium committat, alter coniux, qui voto perpetua castitatis est obstrictus, teneatur ei debitum petenti reddere? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 32.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Pater Sanchez de matr. lib. 5. disp. 6. n. 12. Sed aduersus illum insurgit Texeda tom. 2. lib. 4. tr. 1. c. 2. n. 88. quia coniux incestuosus ob adulterium, & commissum incestum amittit ius petendi, & petendo peccat mortaliter: ergo coniux innocens, cum nulla in sit illi reddendi obligatio, cooperatur peccato incestuosi, & est particeps illius. Probatur consequentia: quia potest impedire peccatum adulteri, & non impedit, eum possit. Secundò quia idem coniux innocens dubitans de valore matrimonij, peccat mortaliter reddendo debitum adultero non dubitanti; quia reddendo debitum solum excusabatur à culpa ratione obligationis, qua tenebatur reddere; quæ tamen ratione adulteri contra ipsum commissi est. Ergo, cum in nostro casu coniux non teneatur reddere debitum adultero incestuoso petenti, reddendo peccat mortaliter, cooperando peccato eius. Tertiò, quous quis potest remouere aliquem à peccato mortali, teneatur lege charitatis saltem id facere, cum habeat præceptum à Deo de proximo suo: sed coniux innocens, absolute loquendo, potest coniugem nocentem, & adulterum, & incestuosum remouere à peccato mortali, ei non reddendo debitum petenti: ergo ad id teneatur, atque si reddat, peccat mortaliter, cooperando peccato eius.

2. Obicit Sanchez: Coniux innocens ex eo, quod alter coniux adulterum commisit, & incestuosus non peccat: ergo nulla potest assignari ratio, vt iniuste priuetur facultate reddendi, & petendi debitum: aliàs enim peccatum coniugis adulteri, & incestuosus noceret innocenti, cum ipsum prius tota sui iuris plenitudine. Sed responderetur, argumentum procedere ex praua intelligentia delicti perpetrati ab adultero incestuoso: nam per illud coniux innocens non priuatur aliquo iure petendi debitum, cum, si petat, teneatur coniux nocens, & adulter, & incestuosus reddere.